

Rapport 2018

Projekt 11:2016

BoStad

– Bostadsarkitektur och stadsbyggande

Mats Egelius

Sammanfattning till slutrapport 2017-12-11/ Mats Egelius
ARQ projekt 11-2016
Innehåll i publikation, utgiven av Arkitektur Media 2018

BoStad

Bostadsarkitektur och stadsbyggande

Uppbrott från modernismen

Introduktion av tidsandan, arkitekturen och yrkespersonen. Året är 1977. Kort resumé om modernismen övergår i en mer omfattande beskrivning av postmodernismen som präglade utbildningen vid AA i London. De första egna projekten av vikt: prisbelönda hus efter Stora gatan i Sigtuna, där teorier prövas i verkligheten.

Projekt: Kyrkolunden och Trädgårdsmästaren, Sigtuna, byggår 1986-87 och 1990-93.

Miljonprogrammet vår gemensamma börda

Kort tillbakablick på miljonprogrammets tillkomst och den första kritiken. Modernismens baksida, idag segregationens bastioner. Exempel med förtätning och brukarmedverkan i Norsborg, prisbelönt på sin tid, men nu åter en utsatt miljö.

Projekt: Upprustning av 70-tals bebyggelse i Norsborg, byggår 1989-96

Bygga stad på klassisk grund

Begreppet stadsbyggnad i historiskt och samtida kontext. Staden vänder sig inåt mot stadens övergivna hamnar och industriområden. Sju principer för en bra stad, med klassiska stadsbyggnadsideal. Exempel hur teorierna överfördes på första etappen i Hammarby Sjöstad.

Projekt: Tullstugan, Södermalm, byggår 1992-94

Kollektivet ett sätt att leva

Kort resumé av kollektiva boendets historia. Politisk stridsfråga. Personliga reflektioner från eget boende i kollektivhus sedan 1980, först i Hässelby Familjehotell och sedan Tullstugan. Myter och sanningar om att bo i gemenskap. Stort medialt intresse för kollektivhus, men varför byggs det så få?

Projekt: Kollektivhuset Tullstugan, 1994

Bostadsutställningar - en arena för utveckling

Bostadsutställningar som drivkraft för utveckling och försäljning. Kort historisk återblick, fördjupning kring Stockholmsutställningen 1930, Bo 85 i Upplands Väsby och Bo01 i Malmö. Grafik över alla svenska utställningar. Gedigen genomgång av processen inför ByggaBo98-utställningen, på Nybodahöjden, och initiativet till bostadsutställningen BoStad02, Hammarby Sjöstad.

Projekt: Nybodahöjden, Liljeholmen byggår 1997-98

Sjöstaden- en fyr mot framtiden

Med erfarenhet från sex kvarter med över 700 lägenheter i Hammarby Sjöstad, berättas initierat om processen vid Sjöstadens utformning. Samspelet mellan staden, arkitekten och byggherrarna. Nya begrepp och nytt innehåll: bokaler, stadsradhus, entrégallerier, lägenhetsträdgårdar och öppna planlösningar. Kasper Sahlinpris. Hållbarhetskoncept för första gången i stor skala.

Projekt: Innanhavet och Lugnvattnet, 2001-04 samt Holmen och Grynnan, 2002-04

Hur högt är högt – och varför?

Höga hus för boende är inte främmande för varken städer, beställare eller arkitekter. Kapplöpningen mot höjden, kort historisk tillbakablick. Höjden som maktdemonstration och landmärke. Höga hus och låga barn. Så ritas man bra höga hus. Men inte överallt!

Projekt: Mittpunkten, Rissne Torn, 2003-04

Arkitektur är en tävlingsgren

Allmänna tävlingar, inbjudna tävlingar, parallella uppdrag – i princip all arkitektur är ett resultat av en idémässig kraftmätning. Med erfarenhet från att ha varit ordförande och tävlingssekreterare i SAR resoneras kring arkitektävlingar, dess historiska betydelse, dagens situation och framtiden.

Projekt: Porla Brunn, Sabbatsberg, 2007-09

Bra arkitektur är byggd lycka

Som arkitekt behöver man bara ett enda mål med sin gärning – att göra människor lyckliga. Utmaningen är att använda kunskap till att skapa bättre miljöer och därmed lyckligare människor.

Projekt: Båtsman, Annedal, 2009-11

Rätt hus på rätt plats

Dagens arkitektur utvecklas fortfarande med ett modernistiskt synsätt, som ofta saknar anknytning till sitt lokala sammanhang. Detta ger anonyma stadsmiljöer som ser förvillande lika ut över hela världen. För att skapa attraktiva hus och miljöer krävs förmågan att ta tillvara platsens naturliga förutsättningar. Och kanske en dos Vitruvius?

Projekt: Svenska ambassaden i Peking, 1996-98 och Snäckeberget i Göteborg, 2004-05.

Arkitektur på export

Var finns svensk arkitektur och stadsplanering när världen behöver den som bäst? Sverige kan bli en stormakt igen, med hållbart stadsbyggande. Hammarby Sjöstad är fortfarande ett internationellt riktmärke som framgångsrikt överfördes till Norge.

Projekt: Måken, Damsgårdssundet i Bergen, 2011-14

Solklart med lysande lösningar

För arkitekter idag är klimathotet en realitet, och hållbarhet ett etablerat synsätt. Vi har möjligheten och ansvaret att påverka hur våra städer och dess miljö utformas. Utvecklingen av miljöteknik, som solceller, går rasande fort. Kapitlet landar i beskrivning av Nordens största bostadshus med fasadintegrerade solceller.
Projekt: Frodeparken i Uppsala, byggår 2011-13

Nyckeln är samarbete

Samarbete och dialog väger allt tyngre i dagens komplexa arkitektarbete. Parallellt med samhällsutvecklingen har även arkitekturketen genomgått stora förändringar. Förvandlingen av Täby Centrums monotona parkeringsöken till attraktiv stad är till stora delar en triumf för en process med samarbete och kommunikation som hörnstenar.
Projekt: Hunden, Täby Centrum, 2012-15

Du gamla men inte så fria

Om det är någon gång man verkligen vill få sitt människovärde bekräftat så är det vid livets slutskede som många tillbringar på vård- och omsorgsboende. Där den goda arkitekturen gör stor skillnad. Statistiskt talar det mesta för att äldreboendens arkitektur borde tas till en högre nivå snarast möjligt. Tips om hur man ritat ett värdigt äldreboende.
Projekt: Attundagården, Täby Centrum, 2006-08

Bostadsbrist, ja - men ingen kris

Att ha en egen bostad är en mänsklig rättighet, fastslagen i FN-stadgan. Men i verkligheten kantas vägen av processer där bland annat överklaganden blir en bromskloss. Sverige måste bygga mer och snabbare, men utan panik och planlös massproduktion, med eftertanke, vackra planer och utan att pruta på kvaliteten.
Projekt: Nybohovsbacken, Liljeholmen, byggår 2015-2018

Gissningar och sanningar om framtidens boende

Ett försöka blicka in i framtiden, där mänskliga drömmar och behov går hand i hand med tekniska landvinningar. När Sverige förändras kommer även svenskarnas boende att förändras. I framtiden bygger vi för olika kategorier. Den blandade staden och gemenskap är nyckelord i framtidens boende. Projektbeskrivning som jämför Norra Djurgårdsstaden med Hammarby Sjöstad.
Projekt: Stockholm Esplanad, Norra Djurgårdsstaden, 2017-18